

L'explosió de l'olla de pressió

Les revoltes del Perú, Mèxic o la vaga de Corea del Sud són la conseqüència de la deïficació del mercat que promou el pensament únic. Però, aguantaran els sectors més pobres d'Europa la pèrdua de les prestacions socials i dels llocs de treball sense fer-hi res?

A Corea del Sud, l'olla de pressió ha explotat. Després dels greus enfrontaments amb la policia dels últims dies, els sindicats de treballadors coreans han convocat vaga general dimarts 14 i dimecres 15 de gener en contra de la reforma laboral que vol imposar el govern. Una reforma que facilitarà l'acomodament i la reducció de jornada. Corea sembla que estigui lluny, però no ho està. Ni de bon tros. Hi ha coses en comú entre Corea del Sud i la situació d'aquí, com per exemple l'origen del conflicte, la reforma laboral, que està d'actualitat a tot Europa i, per descomptat, als Països Catalans.

Aquí els coreans no són uns estranys. Les multinacionals coreanes, de no molt bona fama, tenen una certa preferència per Catalunya a l'hora instal·lar-se a Europa, com els seus cosins japonesos... A més, Corea del Sud i l'estat espanyol són grans productors d'automòbils i es disputen cada any el cinquè lloc de la llista mundial. Els treballadors de la Hyundai coreana tenen segurament moltes coses en comú amb els de la Ford d'Almassafes o la Seat de Martorell, tret dels drets laborals i dels salaris, que aquí en general són més dignes.

El cas coreà és un avís del que pot passar en altres llocs del món, sense excloure Europa, si la política econòmica dominant als anys noranta no rectifica el tir. L'esquerra europea hi ha posat un nom encertat: el pensament

únic. És el pensament econòmic liberal portat a les últimes conseqüències, que després de la caiguda del mur de Berlín i del comunisme ha aconseguit seduir els governs dels països desenvolupats per la força dels fets i també per la manca de polítiques alternatives amb cara i ulls. El problema és que aquest "pensament únic", com tots els altres pensa-

"El pensament únic és realista en unes coses i cec en unes altres. Descarta la utopia i els objectius d'igualtat social."

ments que es pretenguin únics, no té la veritat absoluta però s'ho creu.

Així s'ha arribat, a Europa, a l'atzucac de Maastricht (recordeu que els acords de Maastricht van produir-se al cap de dos anys clavats de la caiguda del mur). Els quinze països de la Unió i els que aspirin a ser-ho han de complir de cop i volta amb la regla d'or: retallar la despesa dels governs per disminuir els dèficits que arrossegueu. Això combinat amb una política de contenció dels preus permet abaixar els ti-

pus d'interès, que és una condició necessària per fomentar la inversió de capital en les empreses i que es creïn llocs de treball... Sembla que no hi hagi alternativa.

Però no sempre quadren els números. La regla d'or fa aigües quan s'aplica a una economia oberta, global, o quan les noves tecnologies fan irrupció en el món de la indústria i substitueixen mà d'obra a tota pastilla. Potser ha donat bons resultats en altres moments de la història i en llocs determinats: els Estats Units, l'Alemanya occidental... però ara les coses han canviat i, quan aquestes receptes de política econòmica s'han volgut aplicar igual a tot arreu, els problemes han sortit com els bolets.

No tots els països i totes les societats es poden permetre la mateixa política de rigor pressupostari. Hi ha països rics i països pobres. Potser sí que es poden retallar les despeses socials on són molt altes, però no on són molt baixes. I ja no és tan cert com abans que el mercat pot generar suficients llocs de treball si les condicions són bones. Efectivament, amb tipus d'interès baixos i inflació moderada els capitals s'animen a invertir en les empreses, però ara els ordinadors i els robots fan possible que es pugui produir i guanyar diners sense necessitat de contractar gaires treballadors.

La internacionalització de l'economia i el pensament únic formen un còctel explosiu. Quan

passa qualsevol cosa a una banda del món, l'altra en pateix les conseqüències sense poder-ho evitar: quan el dòlar puja, els japonesos s'afarten de vendre cotxes als americans i les fàbriques de Detroit han de començar a despatxar treballadors. Quan la Philips decideix fabricar bombetes al Brasil, perquè surt més a compte que fer-les a Holanda, molts treballadors d'Eindhoven es queden sense feina. Per no perdre definitivament l'esperança de trobar feina als països desenvolupats, la recepta liberal sembla l'única possible: flexibilitzar plantilles. Que les empreses puguin agafar gent quan tinguin feina i despatxar-la quan no en tinguin, cosa no sempre fàcil de fer a causa de la legislació laboral...

Llavors, en els països democràtics, és el torn del diàleg social, de les negociacions entre sindicats i patronals per parlar d'una reforma de les lleis. Però què passa quan no hi ha democràcia? O quan hi ha democràcies formals però farcides d'imperficcions i de desigualtats socials? Els grans organismes internacionals i nacionals que patrocinen el "pensament únic", el Grup dels Set, el Fons Monetari Internacional, l'OCDE, el Bundesbank... no tenen previst què passa quan en un lloc del món hi ha grans bosses de pobresa o quan no funciona la democràcia. Els exemples més clars són les revoltes de Corea del Sud, dels Tupac Amaru de Perú o dels zapatistes de Mèxic. Països amb economia de lliure mercat, on els governs apliquen les polítiques dissenyades pel Fons Monetari Internacional, però que mantenen la població dins d'una olla de pressió sense el benestar, les llibertats ni les garanties democràtiques de què es "gaudeix" a Washington (FMI), a Frankfurt (Bundesbank) o a París (OCDE). I l'olla esclata.

Un moment o un altre hi haurà d'haver una rectificació. Corea, Perú i Mèxic no són casos aïllats, són avisos clars. I és que el "pensament únic" és descarnadament realista en unes coses i cec en

unes altres. Descarta la utopia i els objectius d'igualtat social que li cavarán la tomba. És el liberalisme portat a les últimes conseqüències, que oblida els seus orígens històrics, molt més assenyats, i esdevé un campí qui pugui econòmic. És a dir: campí qui pugui, i qui no pugui que es foti. Confiant que el mercat ho solucionarà tot, gràcies als tipus d'interès baixos i a la lliure competència, renuncia d'entrada a solucionar les desigualtats socials per la via política. Consagra i accepta la desigualtat social com un mal menor sense remei que, si tot va bé, es resoldrà tota sola, i blasma qualsevol intent de posar-hi remei abans que el mercat faci el miracle.

Per ara, els polítics i els governs que s'adonen de la situació semblen impotents per canviar les coses. La veritat és que a tot el món, les decisions de les grans multinacionals pesen més de vegades que les dels governs o els parlaments democràtics. A Euro-

pa mateix, sectors amplis de la societat tenen la sensació que les grans decisions que els afecten es couen al marge de les eleccions i es tornen escèptics. Decideixen veure-les passar i a l'hora d'anar a votar s'estimen més anar a la platja. Però això no pot anar i el "pensament únic" no té previst què cal fer.

No volem cridar el mal temps, però quan els estats hagin reduït les seves dimensions a la mínima expressió per no gastar diners, quan tots els serveis públics s'hagin privatitzat per ser més eficients, quan les empreses guanyin diners però això no generi més llocs de treball, què farem? Què faran els sectors socials més castigats? Com els zapatistes? Com els Tupac Amaru? No sembla que a Europa hi hagi d'haver reaccions d'aquesta intensitat, però alguna cosa sí que passarà. Això del pensament únic, tard o d'hora, té els dies comptats.

Jordi Fortuny

Els sindicats han convocat una vaga general a Corea del Sud per aturar la reforma laboral que vol imposar el govern. La resposta dels treballadors d'aquest país és un avís del que pot passar en altres indrets si la política econòmica dominant no rectifica el tir.